

МАНДРИВНА ДІВОЧА МАНДОЛІНОВА ОРХЕСТРА ТУРФДІМ З ВІННІПЕГУ ВДОРОЗІ

Прудом, Саск.

Вінніпегська Дівоча Мандолінова Орхестра полишила Вінніпег 4 липня й, р. в 3 год. по полудні. Ще від першої години пополудні почали мандолінові етики сходитися зі своїми родичами до УРД у Вінніпегу.

На сіварській станції крім родичів зійшлося багато товаришів і товаришок, щоб попрощати мандоліновку в дорогу. Прощання, як звичайно, були плач, радість і щирі побажання товаришкам в дорогу. Потім рушив в Вінніпегу в 3.15 год. пополудні.

Ще довго-довго дивились один за одним та перекликались веселими й щирими словами.

Ми прибули до Портеджа Прері.

Перша місцевість була для нас Портеджа Прері. Прибули туди о 5 год. пополудні. На станції стрінули нас товаришки й товариші, які зараз забрали нас та наші речі до Укр. Роб. Дому.

В Укр. Роб. Домі всі знайомилися з мандоліновками, дірегентом, т. Натеком та товаришем і товаришкою, які допомагали орхестрі в обідні. По ширій браюмості всі розійшлися на вечеру до місцевих товаришів і товаришок.

По вечері відбувся концерт. З причини гарячого вечора концерт почався о 9 годині. Сала УРД була заповнена. Кожну точку концертної програми публіка вітала довготривалими оплесками. У половині програми т. Войтишин, який обідав за орхестрою, заговорив про завдання такої обідки Дівочої Мандолінової Орхестри та взагалі про значіння й працю ТУРФДІМ. Другий день товаришки й товаришки вирадили нас на станції й ми, попрощавшись, виїхали до Брендону.

В Брендоні встроїли підрад три концерти.

У Брендоні теж на станції стрінули нас товаришки й товаришки. Вони забрали нас до свого Укр. Роб. Дому й там розподілено нашу музичну дружину на квартири. У вечер концерт у англійській галі. З той причини, що в Брендоні в той час відбувався еквібіш, а також галія це дуже то популярна, публіки не було повно. Все ж таки, концерт вийшов дуже добре. Другий день, в неділю, відбувся концерт в Укр. Роб. Домі. Помімо того, що було гарячо на 96 степенів пощає аера, людей було так заповнено, що багато вернулося додому. Отже з той причини ми були примушені дати ще один концерт, зоб-то третій з ряду в Брендоні, щоб дати спромугу бути на концерті й тим людям, що вернулись додому в неділю.

В понеділок і неділю сала УРД була передовнена. Кожну точку рада б поуди публіка по два рази. Великими успіхами користуються т-ки со-єтські, а головно т-ка Анна Мисак як соліст-співачка, а т-ка Анна Помаранська як солістка на скрипці. Любуються люди також виступом маленького Михаса у танках та співі й малень-

ков т-кою Кусак. Великим признанням користується також дірегент т. Натек, що вмів вишколити добре орхестру технічно. У половині програми виступав з промовою т. Войтишин. У своїй промові пояснив значіння обідки тієї ДМО по містах і фармах, про труднощі, які в зв'язанні з такою обідкою та взагалі про завдання ТУРФДІМ в Канаді. По скінченні третього концерту в Брендоні товаришки приготували вечерю. При спільній вечері місцевої т. Орішчій і Продавник виголосили працельні промови, на які описали слідували відомі від ДМО.

Дівоча Мандолінова Орхестра прибула до Брендон.

Здається, що не була одна сім'я, хоч одні другий ще не бачили в житті. Бо це одна організація, одна думка, одні змагання, один шлях і мета, до якої стремлять всі поведене, гнані й голудні, до якої стремлять зорганізовані працівники фабрики й рілля. По спільній вечері піанію нічю вирадили нас на станції. На станції прощаються всі і всі й наш гурток поспішив до поїзду, який очікував вже нас. Поїзд рушив до Бінфейт о 2.40 год. рано. Про спання ніхто й не думав, бо за дві-три години треба пересідати далі.

Юнаки Секції Молоді з Бінфейт відали квітами ДМО.

До Бінфейт ми прибули по 10 годині рано. На станції стрінули нас багато товаришів і товаришок. На товаришок нашої орхестри велике вражіння зробила стріча юнаків відділу Секції Молоді з Бінфейт. Виходячи з потягу, ми стрінули бінфейтську Молоді з квітами в руках на платформі коло станції з привітними словами: “Хай живе Секція Молоді! Хай живе ТУРФДІМ! Хай живе ДМО з Вінніпегу!”

—Зі станції забрали нас просто до сала, яку реунтую для ведення культурно-освітньої праці. Познакомившись одні з одними зараз розміщено товаришок на квартирах у своїх такій товаришів і товаришок. Вже розміщено всіх товаришок, а тут ще попитують: а до мене не дає нікого? Та хоч одну дай-те мені.

Вечером почали концерт. Людей прибуло повно, що не вміщаються в салю. У салі гарячо. Кожну точку вітають довготривалими оплесками. У половині програми слідувала промова організатора. Так і видно, що публіка зацікавлена, вміє ширити такі концерти. Бінфейт, це околиця фермерська, однак, є там і кілька вуглевих копалень. Юні там немає ніякої. Обставини при праці жахливі. Платня чи не найвища в Канаді в такій вуглевій індустрії. Ваш-гаву немає. Одним словом, буда, хоч гнів. Йі саме це заставляє робітників організуватися і вчитися. Концерт скінчився, публіка поча-

ла розходитися, а тут знову починається друга музика, цим разом природи. Звискавши, бють громи, доц для як з ведра, трудно й на двір вказати.

Другий день по обіді всі дівчата пішли купатися до ріки. Ноплюскавшись у воді з шестого години, дівчата чуються свіжіші. У вечер концерт знов. Публіки повно, як і попереднього вечора. Як і попереднього вечора публіка з великим ентузіазмом вітає кожну точку. Яке ж не вдоволятися, коли програма цілком нова, костюмами іншими, бо одного вечера дівчата були вбрані в червоні однострой, а другого вечера в білорізних, українських. По скінченні другого, а разом і останнього концерту в Бінфейт, виголосили працельні промови від місцевих організацій. Цим закінчилися два концерти у Бінфейт.

Хоч в Ріджайні безробіття велике, на концерт прибуло багато трудящих.

Скоро ми полишили Бінфейт, всіли до потягу, зараз почали говорити про слідууючу місцевість, Ріджайну. Сама загадка про Ріджайну зацікавила товаришок. Перш всего чули вони, що в Ріджайні є новобудована Укр. Роб. Дім, там є сильніша організація, ТУРФДІМ, як у маленьких містечках такі фармах, знають товаришки ще й деяких товаришів товаришок в Ріджайні, а нарешті цікаво їм побачити одне із найбільших міст в західній Канаді.

Ще кілька миль до станції а товаришки вже нетерпеливо змаювалими в руках очікують, дехто в дверях, дехто в лавці й кожне наготові висісти-як найскорше.

На станції стрінули нас товаришки й товаришки, а між ними всім мандоліновкам зналі тов. і т-ка Гнатюк, які довгий час перебували у Вінніпегу. Пішли ми до УРД. Там по близькій знайомості з товаришами й товаришками розмістили нас на квартири. Та він забрали мандоліновку на квартиру, ріджайнські товаришки приготували вечеру в Укр. Роб. Домі для нас. По вечері почали концерт. Людей прибуло повно, помімо того, що тут помітно велике безробіття.

Кожну точку концертної програми як і вехди, приймають довготривалими оплесками. У половині програми слідувала промова організатора т. Войтишин.

Другого дня місцевої товаришки й товаришки зараз забрали мандоліновку зі собою на прохід по місті трішки в парк, відвідали парламент, де “кується доля людей”, повиходили сходами на самий верхок парламентарного будинку, звідки побачили ціле місто Ріджайну. У вечер концерт встроїли знов в Укр. Роб. Домі, тільки в інших костюмах та цілком іншою програмою. Як і попереднього вечера було людей повно.

На закінчення другого а заразом і останнього концерту в Ріджайні від місцевих організацій зложив подяку юнацької орхестри та вінніпегського відділу ТУРФДІМ, що вислав її на обідку, тов. Гнатюк. Йому у відповідь від орхестри та вінніпегського відділу зложила подяку т-ка Мисак. Велико несподіванкою було, коли на сцену появився маленький 9-літній тов. Поніак з квітами з руках і від шкільної дівчати зложив подяку, а також китицю квітів т-ці А. Мисак для юнаків орхестри. Другий концерт як і вехди, закінчився “Інтернаціоналом”.

Слідууючого дня був відвід до Мус Джо. І знову громада товаришів і товаришок вирадили нас в дорогу.

Два дні гостинних виступів ДМО в Мус Джо.

У Мус Джо на станції очікували нас товаришки й товаришки. Від станції ми владиса впрод до Укр. Роб. Дому, де очікував нас обід. По обіді приміщено нас

у двох готелях, за які товаришки, що тримають оті готелі, не взяли за це нічого, а перетримали всіх нас через два дні даром. Також через ціх два дні товаришки в Мус Джо приготували харчі для ДМО з Вінніпегу в Укр. Роб. Домі. Помімо того, що тут велике безробіття, ще й патріоти, щоб переконати нам, устроїли танці, на цей вечер людей було так багато, що сала Укр. Роб. Дому ледве вміла їх помістити.

Кожну точку концертної програми публіка вітала довготривалими оплесками.

На другий день всі товаришки з ДМО пішли до ріки купатися. Випукавшись доволі, у вечер знов влаштували концерт в Укр. Роб. Домі за добровільними датками. Людей було битком набито. Програма інша,

АГЕНТИ ФАШІСТСЬКОЇ ПОЛЬЩІ, ПЕТЛЮРІВЦІ, БРЕШУТЬ НА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ

Форт Френсес, Онт.

На неділю, 15 червня, в 8 год. вечером був проголошений відчит на тему: “Життя українців у СРСР, що мав відбутися в читальні Провіста у Форт Френсес. Свідомі робітники зацікавились цим відчитом і масово прийшли послухати.

Лектором був учитель Провіста пан Ковтонок. Він у своїм відчиті старався представити присутним, що Радянська Україна є російською колонією, над якою панує московсько-жидівська диктатура, що страшно тероризують українців і рострілюють кого попаде. На доказ цієї брехні він подав ще одну брехню, що недавно рострілено тов. Шумського а ефремівців засуджено на каторгу як на Соловєвські острови. Тимчасом т. Шумський живе на Україні й єміється з нещюкобів, що його рострілюють у своїй пресі. А про засуд ефремівців, хто читав у пресі, то найкраще знає як цей “лектор” бреше. Далше цей “лектор” брехав, що в СРСР є тепер економічний і культурний занепад, де населення голодує, а в той час у капіталістичних країнах добробут і рай, а що в трохі безробітних, то це ті, що взагалі роботи не хочуть. Ще додав що:

“Всі Українські Робітничі Домі побудовані на приказ Москви”. Такими підлим брехнями старався обдурити цей панок тупих робітників: але це йому не вдалося. Робітники на власній пікірі відчувають цей “добробут” у капіталістичних країнах і знають, яке в них життя.

Він ще наводив цитати з радянської преси деяких дописувачів, що викривали в своїх дописях деяку неадаптиє в економічній і культурній праці в деяких місцях СРСР. Шкода, що представився за комісія коло Одеси, а не розуміє ще того, що деякі відміні дописи в радянській пресі, ще не означають неуспіх у загальній культурно-економічній розвитку.

Завданням радянської преси є власне викривати всі помилки в будові соціалізму в СРСР, а не прикривати їх. Цєю товариською критикою в радянській пресі власне прищипується буйний розвиток радянської культури і народного господарства.

Петлюрівець захвалює фашистську Польщу.

По скінченні відчиту тов. Н. Савчук запропонував, щоб йому дозволили забрати слово щодо цього відчиту, або щоб відбувся дебат на що саму тему. Пан Ковтонок згодився на дебат, від умовою, щоб осуд дебаті давала відділа комісія а обох сторін дебатуючих, а не публіка. Після того, тов. Каліняк поставив ряд питань, на які відповісти “пан лектор” не міг відповісти, лиш “говорив ріжні дурнички, які не були до теми... З цих питань прийшло до дискусії, в якій тов. Каліняк збив брехні цього відчиту. Він доказував, що власне

костюми відміні від попереднього вечера. Публіка вдоволялася.

На закінчення другого концерту від місцевих організацій зложив подяку один товариш, а від відділу Секції Молоді товаришка. Від ДМО зложила подяку т-ка А. Мисак. В понеділок, 14 липня, товаришки в Мус Джо приготували сніданок для орхестранток в Укр. Роб. Домі, а по сніданку виїжджено нас до станції. Зокрема треба зложити подяку УРД тим товаришкам, що дали приміщення в готелі для цілої групи ДМО, що заоподило нам до \$20, й всім товаришкам і товаришкям.

По першій годині пополудні 14 липня ДМО попрощавшись з товаришами і товаришками, полишила Мус Джо й подалася до Саскатуну. Мандрівник.

АГЕНТИ ФАШІСТСЬКОЇ ПОЛЬЩІ, ПЕТЛЮРІВЦІ, БРЕШУТЬ НА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ

на Радянській Україні в загальній розвиток культури і господарства, а на Західній Україні, про котру “пан лектор” не агалє, в культурно-господарській занепад. У відповідь “пан лектор” сказав, що на Західній Україні 50 процент українців луже живуть, як на Радянській Україні. Цим він виявив себе перед присутними як агента Пласудського диктатури на Західній Україні, бо ж загальною звісною про злиді українських трудящих під Польщею. Дискусія затягувалась до 12 год. вночі. Отже, з огляду на пізну пору цей мітинг закінчено й всі розійшлися з цєю думкою, щоб прийти послухати дебатів на слідууючу неділю, які були неначе продовженням цієї дискусії.

Дебати відбулися 22 червня, на яких сала читачі Провіста була переповнена робітниками. Ще перед дебатами був спір в комісії, що складалася по двох членів дебатуючих сторін, над вибором неутрального судді. Через цей спір дебати відбувалися мали розбитися. Отже, щоб ратувати положення, на ця сторона згодилася на симпатичну читальні Провіста, пана Андрушка. Після того дебати почалися, які тривали дві години.

Перший говорив т. Н. Савчук, який виголосив багато фактів, ствержуючи ріжніми цитатами з англійської буржуазної, робітничої і радянської преси, які визнавали присутним, що в СРСР немає ніякого занепаду у культурі й господарстві, а, навпаки, великий небувалый розвиток в історії людства. Особливо українській нарід на Радянській Україні переживає добу національного відродження і буйний розвиток української культури і народного господарства. Теж доказав цитатами, що т. Шумський дійсно живе в СРСР, де взагалі немає терору. Між іншими цитатами прочитав і список народних комісарів Радянської України, між якими лиш один є жидівська нація, а не всі жиди, як це твердив пан Ковтонок. Теж доказав, що Радянська Україна не є жадною колонією, але незалежне робітничо-селянське республікою, що входить в склад Радянського Союзу.

Спільний петлюрівець не був всім відповіді свідомою робітників.

Після цього говорив пан Ковтонок, який не подав ні одного факту, щоб заперечував факти т. Н. Савчука. Він лиш здеєрвовано перекидав купю газет і обіцтовав, що описі докаже й покаже, але зараз нічого не міг доказати, лиш вертівся на сцені й питаєся председателя мітингу, котра година, бо йому вивдаєся вже задовгий час його вертітися, бо ж жадних фактів не міг найти. Вкінці він накинувся на радянську владу, вживаючи таких висловів: “що там тепер ної при владі”, себто пролетарят, який не здібний до творчої праці. Руський нарід предста-

вн, як дикий — що в калюжі спить і з калюжі чай п'є, — а український нарід культурний і гарний. Далше дещо про свою біографію розказав, а на кінець зійшов на тов. Поповича, щоб паче він фарму купив коло Торонто.

Цєю безумною балачкою лиш осмішив себе перед публікою, бо ж це не до теми а до того всі вже знають, що це стара брехня. На це йому т. Савчук добре відповів у своїм кішнім слові.

По скінченню дебатів “неутрального судді” пан Ф. Андрушко встав і висказав свій осуд, без жадних нарад комісії в користь п. Ковтонока. Отже з огляду на виявлену односторонність цього “неутрального судді” і зигнорування комісії, яка мала виснести своє рішення про дебаті, публіка зажадала переведення загального то-досовання про вислід дебатів. На це члени читальні “Провіста” рішучо не годилися, бо бачили по настрою публіки, що признавала побідником дебатів тов. Н. Савчука.

Робітники заспівали “Інтернаціонал” в петлюрівській Провісті.

По скінченню мітингу пан Ковтонок запропонував, щоб відіспівали “Ще не вмерла”. На це робітники відповіли співом “Інтернаціоналу”. Підчас спіну деякі члени Провіста старалися заглушити спів і вилди, як каоти в лісі, а пан Ковтонок налив усіх робітників дурнями, дідкунами; свинями і т. ін. Одначе, цими провокаційними некультурними висловами на адресу присутніх робітників, цей панок таки не спровокував робітників до вихваток, лиш по співі спокійно вишли зі сала, а залишилася мала частина сторонників і членів Провіста. Потім виявилось, що деякі нещюкобії так навказались співу “Інтернаціоналу”, що аж теле-фонували за поліцією, яка прибула, коли вже всі розходились доми.

Тупіші робітники і робітничі мали самі нагоду переконатися, що були на цім відчиті і дебатах, якими брехнями хотів обдурити цей темпитель Провіста. Він представляється перед робітниками українським патріотом і вважає себе за провідника і вчителі, а рівночасно називає українських трудящих югами, дурнями, свинями і т. ін. Чи то за те, що ті робітники свою працю його одержують? Він замість правду говорити робітникам, поширює такі брехні, що під Польщею живуть нашому народові 50 процент лудше як на Радянській Україні. Ось я наведу кілька фактів з промови т. Любченка в Харкові на процесі СВУ і з радянської преси, а це більше переконає не одного, як Ковтонок бреше.

Ось який стан зараз на Радянській Україні.

Тов. Любченко подав: “Жовтнева революція еконфіскувала від поміщиків і передала безплатно 14 і пів мільйона гектарів землі бідним селянам на Радянській Україні, а на Західній Україні 35 процент найкращої землі до нині належить до поміщиків. Через цю українські селяни на Західній Укра-

ні немає землі і вуждують та примушені емігрувати до за-морських країв.

До тепер на Радянській Україні 5 і пів мільйона селян і робітників зликували свою неграмотність, — а на Західній Україні через полонізацію українського населення неграмотність поширюється.

На Радянській Україні є всіх 21 тисяч трудових шкіл із яких 17,500 українських, а решта національних меншостей, яких там живе 20 процент на 30 мільйонів населення. Студентів із вітчих шкіл, яких було перед війною 27,000, то тепер 72,000, які вчать в 38 інститутах (в університетах), — а на Західній Україні було 3,500 українських шкіл, то на польської влади їх залишилося лиш 774, а українського університету там жадного нема, на 7 і пів мільйонів української людности.

За 120 років до Жовтневої революції було видано 3,214 книжок українською мовою, а за 10 років радянська влада видала 16,000 українських книжок ріжних назв.

На Радянській Україні виходить 103 газет з еконфісним тиражем 4 і пів мільйона. З того 90 процент українською мовою. Крім цього видається 278 журналів українською мовою з річною циркуляцією 22,457,000 примірників, а на Західній Україні виходить українською мовою лиш один ледневик “Діло” з 4,600 циркуляцією, а решта двотижневиків, тиженників і місячників, яких разом циркуляція становить 267 тисяч примірників. Теж соціальне забезпечення трудящих є найкраще у всіх капіталістичних країн.

Отже, найкраще за себе горять цих кілька наведених фактів, де українському народові найлудше живеться. Правда, на Радянській Україні нема добробуту для ріжних парадитів трудящих, яких Жовтнева революція вимела на капіталістичний смітник. За це вони тепер зостається на робітничо-селянську владу та поширюють на лю брехні. Вони хочуть, щоб зробили з Радянської України колонією для польських панів, як це зробили зі Західної України, щоб тільки могли разом із жидими панами вискувати робітників і селян. Але їх мрії ніколи не здійсняться.

Минули ті часи, коли робітничі вірли ріжним панським прихвостям і через це етавали жертвами для їх особистої користи. Досвід з їх життя, читанням дійсно робітничої преси як “Укр. Роб. Вісти”, “Воркер” і т. ін. та робітничої організації навчили їх розбиратися; що правда, а що брехня, що зорієне для їх інтересів, а що шкідливе й тому ці робітничі і робітничі не дадуть себе обдурити. Правда, ще є частина українських робітників, що ходять до Провіст, Народних Домів й інших контрреволюційних гнізд, які є виховані так, що легко даються обдурити ріжним панкам. Тому є завданням свідомих робітників допомогти їм освободитися з під впливу панків, що замість правди їм брехні говорять, а рівночасно за дурнів їх мають.

Присутній.

РОБІТНИКИ Й ФАРМЕРИ! Підтримуйте тільки своє робітничо-фермерське Бюро, яке є зложене самими робітниками й фермерами виключно для подагоджування Ваших клопотливих справ. Імігранти отримуваті всієї поради даром. ІНФОРМАЦІЙНЕ І ФІНАНСОВЕ БЮРО вислає гроші до старого краю і виплачує їх на останній почті В АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛАРАХ, червінцях, золотих або в леях. Гроші пересилаємо поштою або каблеграмою ДЕШЕВО, СКОРО, БЕЗПЕЧНО. Пишіть за табличкою переслать грошей, або заходіть до нашого офісу на адресу: INFORMATION AND FINANCIAL BUREAU, 600 Selkirk Avenue, Winnipeg, Man., Canada.

РОБІТНИКИ ТІММІНС, САВТ ПОРКЮПАЙН І ШУМЕЙКЕР приходіть В НЕДІЛЮ, 3 СЕРПНЯ, В 1-ІЙ ГОДИНІ ПОЛОЛУДНІ на СПІЛЬНИЙ РІЧНИЙ РОБІТНИЧИЙ ДИСТРІКТОВИЙ ПІКНІК що відбудеться НА ТІММІНСЬКІЙ РОБІТНИЧІЙ ПІКНІКОВІЙ І СПОРТОВІЙ ПЛОЩІ ПРИ МАТТАГАМІ РІЦІ В програму входять: промови, спорт, забави й музика. Вечером, того самого дня, відбудеться концерт у Воркєрс Гал, на Четвертій вулиці в Тіммінс. Початок концерту в 8-й годині вечером.